

Σbc. 73.

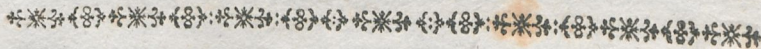

29
ORATIONEM
EX
INSTITVTO LYNCKERIANO
IN ACADEMIA IENENSI
HABENDAM
INDICIT

IO. ERNESTVS IMMAN. WALCHIVS

ELOQVENTIAE ET POES. PROF. PVBL. ORDIN. SOCIETATIS

LATINAE DIRECTOR

IENAE

TYPIS VIDVAE b. MARGGRAFII.

ORATIONEM
EX
INSTITUTO LYNCKERIANO
IN ACADEMIA IENENSIS
HABENDAM
INDICIT
IO. ERNESTVS IMMAN. WALCHIVS

PROFESSOR PRAECEPTOR ET SOCIUS
PRAECEPTOR

LENAE
VITAE P. WALCHII

QVI graeci vocabuli *σύμβολον* in coetibus christianorum usum ostendere, et, quare professionibus fidei id nominis datum olim fuerit, explorare, adgressi sunt, hi ex Graeciae potissimum populorum moribus et institutis ad expediendam hanc quaestionem haud parum expectandum esse subsidii, probe animaduertunt: verum, si de diuersa significandi vi, quae huic vocabulo subiecta est, tum de eo potissimum quaeritur, quanam ex illis praecipuam dederit occasionem, hoc vocabulum ad christianorum sacra, ad salutaris inprimis doctrinae capita traducendi, haud vnam ea de re sententiam fouere solent istius modi rerum scriptores. Sunt enim, qui, hanc adpellandi rationem a symbolis repetendam esse, opinantur, quibus vsae olim fuerint sacrae quaedam graecorum sodalitates. Alii in symbolis huius gentis militaribus reperiisse aliquid sibi visi sunt, vnde propter aliquam similitudinem ratio reddi queat huius vocabuli, in christianorum coetibus recepti, ad denotandam de rebus diuinis doctrinam, quam quisque illorum amplectatur.

tur. Ac de vtraque hac sententia copiosius alio nos diximus tempore, quum orationibus sollempnibus, ex LYNCKERIANO instituto in hac academia habendis, more consueto nobis esset praefandum. Iam vero alia accedit sententia, a qua ipsi nonnulli veteres scriptores haud prorsus sunt alieni, sic profecto comparata, vt aliquid poscere lucis videatur ex antiquitatibus, ad illustrandam symboli apostolici historiam. Eo vero redit illorum sententia. In vsu olim fuisse, aiunt, conuiuii genus, ad quod quisque conuiuarum suam adtulerit *συμβολήν*, *collationem*: eandem rationem fuisse symboli apostolici: contulisse ad hanc fidei christianae professionem quemque Christi legatorum aliquod quasi dogma, quod, iunctum cum reliquis, postea constituerit satis peruulgatam illam doctrinae apostolicae *ἐπιτομήν*, quae vulgo *symbolum apostolicum* dicatur. Sic statuisse nonnullos, ex RVFINO a) haud obscure colligitur. *Symbolum*, is inquit, *graece dici potest collatio, hoc est, quod plures in vnum conferunt, id enim fecerunt apostoli in his sermonibus, in vnum conferendo, quod vnusquisque sensit*. Quo et referri posse videntur verba CASSIANI b): *symbolum ex collatione nomen accepit. Collatio autem ideo, quia in vnum ab apostolis domini quicquid per vniuersum diuinorum voluminum corpus immensa funditur copia, totum in symboli colligitur breuitate*. Ac hi quidem esse aliquam existimant similitudinem symboli huius et symbolorum illorum seu *collationum*, vnde illud, de quo supra diximus, conuiuii genus adparatum olim fuerit. Itaque de *symbolis veterum graecorum conuiualibus* nonnulla in praesenti adferemus, de romanorum haud dissimili instituto alio tempore dicendi nobis erit occasio.

FUIT olim haec in Graecia consuetudo, vt amici, animum iunctim exhilaraturi, commune quoddam conuiuium ἀπὸ κοινῆ instituerent, ad quod quisque conuiuarum suam *συμβολήν* ad instruendum adparandumque tale conuiuium conferre deberet. Consuetudo

a) *exposit.* in *symb. apost.* s. II. p. 565. b) *de incarnat. dom.* lib. V. p. 1272.

✠   ✠   ✠   ✠   ✠

V

tudo profecto antiquissima, ab HOMERI ducta temporibus, cuius verba c):

τις δαίς, τις δὲ ὄμιλος ὃδ' ἐπέλο; τίπτε δὲ σε χεῖρά,
εἰλαπίν, ἢ γάμος; ἐπεὶ ἐν ἔρανος ταῦδε γ' ἐσίν.

ATHENAEVS d) illustraturus, et, quod vocabulorum δαίς, ἔρανος et εἰλαπίν discrimen sit, ostensurus, ἔρανος fuisse, ait, τὰς ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εισαγωγὰς, hominum ad epulas, collata pecunia celebrandas, institutos conuentus, dictos ἀπὸ τῆ συνεῶν καὶ συμφέρον ἕκαστον, ab eo, quod quisque ad eiusmodi epulas suam partem, siue τὸ ἐπιβάλλον ἐαυτῷ, vt HARPOCRATION e) ait, conferat, ἔρανοιας vero vocatos esse, qui iunctim eiusmodi conuiuium instituerent. Quem quidem conuiuandi morem tam graeci firmiter tamque constanter tenuere, vt ad GELLII f) vsque aetatem Athenis traduceretur, qui se et alios, ad Taurum philosophum Atheniensem inuitatos, ne inimicus et symboli venirent, coniectasse, narrat, non cupedias ciborum, id est, non symbolas consuetas, sed argutias quaestionum. Ac horum quidem conuiuiorum duplex olim fuit genus, alterum aere a conuiuis collato, alterum ex cibis paratum et instructum, quos quilibet secum ad coenaculum asportauerat. Quae quidem fundamenta suo haud carent, si veterum scriptorum ea de re verba curatius expenduntur. Quum enim omne id, quod quisque ad eiusmodi epulas conferebat, siue pecunia esset, siue cibi genus, συμβολὴ ἀπλωῶς vocaretur, quum porro tale conuiuium, quod numerata pecunia aequae ac illud, quod cibis congestis ornari et apparari solebat, communi vocabulo ἔρανος diceretur, quum porro rationem τῆς συμβολῆς coniuualis aequae ac τῆ ἔρανος sic describunt veteres, vt utroque vocabulo duplex aliquod conuiuii genus comprehensum olim fuisse, videatur, facile nos et satis manifeste ex hoc

* 3

vtrius-

e) odyss. I. v. 225.

d) dipnosorb. lib. VIII. cap. 16. p. 362.

e) lexic. p. 24.

f) libr. VI. noctium Atticar. cap. 13. p. 364. ed. GRONOVII.

vtriusque conuiuii et modum, et discrimen colligi posse, arbitramur. Dicemus primum de *εράνω* eiusque rationem explicabimus. Vocabulum ipsum, vt ex veterum scriptorum, DEMOSTHENIS inprimis, LYSIAE, ISOCRATIS, LIBANII aliorumque testimoniis, tum ex antiquis lexicorum auctoribus, HARPOCRATIONE, IVL. POLLUCE et SVIDA constat g), primum quoduis collectae inter amicos genus designauit, siue illa ad subleuandam aliorum inopiam, siue alias ob causas institueretur; deinde vero eius vsus transit inprimis ad conuiuia illa, communi sumtu facta, de quibus adhuc loquuti sumus. Prius τῷ *εράνω* genus munus fuit et onus, posterius voluptatis potissimum et animi exhilarandi causa institutum est. De illo intelligenda sunt, quae ad haec ARISTOPHANIS b) verba:

οἷς ὑπὲρ ἐράνω τε καὶ χρεῶν πρῶτην ποτὲ
ἀπαντες, ἐξίσω παρήνεν οἱ φίλοι,

scholiastes commentatur: ἔθος εἶχον τέλεσμα τι εἰς τὸ κοινὸν δίδοναι, ὅπερ οἱ μὴ δίδόντες καὶ ἄλλοι ἐνομίζοντο καὶ μὴ ἀ βίας ἀπηῆντο, tum ea, quae ex antiquo de comparatione diuitiarum et virtutis scriptore, TBLES ipsi nomen fuit, adtulit STOBÆVS bb). Ac huius quidem *εράνω*, quod

g) veterum scriptorum effata, quibus vocabulo *ερανος* modo haec, modo alia significandi potestas tributa est, nolumus ex aliis, qui hoc labore iam perfuncti sunt, conscribere. Qui scire et legere illa cupit, adeat VALESIVM ad Harpocrat. p. 32. 87. et 114. CHRISTIANVM ad Aristophanis *Lysistrat.* v. 652. p. 230. DVPORTVM ad *Theophrastum charact.* cap. I. CASAVRONVM ad eund. cap. XV. FISCHERVM ad eund. cap. I. RIGALTIVM ad *Artemidorum* p. 8. HE-

RALDVM obseruat. et emend. cap. 43. sq. SALMASIVM obs. ad ius Attic. et Rom. cap. I. sq. et libr. de vsur. cap. 3. FABROTVM refut. epist. Salmasii de mutuo, tom. III. thes. iur. rom. p. 1353. SPANHEMIVM ad Callim. p. 706. interpretes POLLVCIS onomast. libr. VIII. cap. 13. p. 967. ed. HEMSTERHVISII, ALBERTI ad Hesychium, p. 1415.

b) *acharn.* v. 615. p. 257. edit. KYSTERI.
bb) *serm.* XXII.

quod muneris loco dari colligique solebat, itidem duo fuerunt genera, alterum voluntarium, quo amici amico inopia laboranti opem tulerunt i), alterum quod lege publica aut fodalitii iure, quouis plerumque mense k) vel statuto tempore, κατὰ τὴν τῆς περιόδου τάξιν, vt HARPOCRATION l) ait, cum egestatis subleuandae causa, tum ad alios usus m) praestandum fuit, instituta collecta, cuius praefectus ἐρανόεργος apud ARTEMIDORVM n) dicitur. Ab his ἐράνοις diuersi erant ἔρανοι coniuuales, quos scholiastae et lexicographi veteres, in illis interpretes HOMERIO o) et ARISTOPHANIS p), in his HESYCHIVS, SVIDAS, HARPOCRATION et POLLVX ad vnum omnes dicunt fuisse δαίματα ἐκ συμβολῆς, τὰς ἐκ κοινῆς ἐπιμοίαις, δαίματα ἀνὰ μέρους, τὰς ἀπὸ κοινῆς συμβολῆς καὶ δαπάνης πολλῶν τινῶν γινομένης εὐωχίας etc. ATHENAEVS q) ἐράνους dicit τὰς ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγὰς, illosque addit sic vocatos esse ἀπὸ τῆς συνεξῆν, quod, quid sit, cognatum vocabulum ἐξεξῆν, apud oratores graecos haud infrequens, declarare videtur, quibus ἐξεξῆν idem est ac eicere latino- rum, vnde τῆς συνεξῆν coniciendi notionem subiectam fuisse, facili coniectura diuinare licet. Εἰσαγωγὰς vocat Athenaeus ἐράνους, pro quo legendum forte esse συναγωγὰς, suspicatus est CASAVBO-
NVS

i) vnde SVIDAE p. 849. τὰ ἔρανα sunt δαίματα τὰ ἐκ συλλογῆς eidemque et HESYCHIO ἐράνιον, δαίμα ἐκ συνεξ-φορῆς, et ἔρανος THEOPHRASTO elemosynae genus. Vide eius characteres cap. XV. XXII. et XXIII. Hoc voluntarium ἐράνους genus ad elegantissimam metaphoram transfert THVCY- DIDES libr. II, cap. 44. p. 124.

k) ἐκάστη μηνὸς SVIDAS disertè ait voc. ἐρανοσάμενος.

l) lexico p. 24.

m) videatur SVIDAS VOC. ἔρανος παπ- πῶος tom. I. p. 894. edit. KVSTERI.

n) οὐνεροεργῆ. lib. I. cap. 18. Tale ἐράνους genus etiam apud veteres christianos

in vsu fuit, quod PLINIVS docet libr. X. epist. 97. et TERTVLLIANVS apolog. cap. 39. Solebant etiam postea tenuissimae fortunae homines fodalitii Φραξίας genus inter se contrahere, opeque eiusmodi ἐράνους communi victu frui. Patet id ex CHRYSOSTOMO homil. XI. ad pop. Antioch. p. 153. "Αλογοὶ ἐρανοσάμειοι fuerunt, qui ad ἔρανον non soluebant, quod soluere promiserant. Vid. HARPOCRATION p. 24.

o) Odyss. A. v. 226. Odyss. A. 414.

p) Lyssitrat. v. 652. p. 556.

q) dipnosoph. libr. VIII, cap. 16.

NVS ν), maxime quod ATHENAEVS paullo infra τὸ συναγεῖν ἀπὸ συμβόλων aliquoties vsurpauit. Verum obstat codicum consensus, vno quasi ore εισαγωγᾶς legentium, tum et EYSTATHII ς) auctoritas, quem ATHENABI τ) locum tum, quum τὰς ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εισαγωγᾶς esse scriberet περίφρασιν vocabulorum αἱ συμβολαὶ et αἱ συμποσιακαὶ δηλαδὴ, ante oculos habuisse, ipsa verborum συναφεία et omnes rationes ostendunt. Idem confirmat scholiastes ARISTOPHANIS, qui ad poetae sui verba μ):

τῷ ῥάντι γὰρ μοι μέγιστι - - -

item ATHENAEVM legisse inque mente habuisse videtur. Is vero, ἀλλαχῆ, inquit, ἕρανος καλεῖται ἢ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εισαγωγή, tum addit, εἶην συναγωγή, haud obscuro, ni fallimur, indicio, binis his vocabulis εισαγωγή καὶ συναγωγή interdum eandem significanti vim olim datam fuisse. Iam vero, quid illud sit, quod veteres τὴν ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εισαγωγήν dixerunt, idem iste scholiastes docet, si verborum, quae ex ipso dedimus, cum antecedentibus συναφείαν curate expendimus. ἕρανος, inquit, ἢ ἀπὸ κοινῆς συμβολῆς καὶ δαπάνης πολλῶν τινῶν γινομένη εὐωχία. ἀλλαχῆ ἕρανος καλεῖται ἢ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εισαγωγή, ex quibus verbis duplex illud ἕρανος genus, alterum quod aere, alterum quod cibo collato institutum fuit, haud obscure cognoscitur. Aperite enim distinguit τὴν ἀπὸ κοινῆς συμβολῆς καὶ δαπάνης γινομένην εὐωχίαν ab ea, quam τὴν ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εισαγωγήν adpellat. Per illam, vt omnes rationes ostendunt, conuiuium intelligit, quod, collato aere, communi inter conuiuas et aequa parte distributo sumtu, per hanc id, quod congestis a quolibet conuiuiarum cibis instructum fuit. Vnde egregie illustrari possunt verba HESYCHII κ): ἕρανον - - ἢ ἀνα μέγιστον δαῖπνον, ἢ ἐκ συμβολῆς δαῖπνον, in quibus, quis non videt, duplex ἕρανος genus a se inuicem distingui, ἕρανον enim esse aut coenam ἀνα μέγιστον, aut coenam ἐκ συμβολῆς, illam, ad quam quisque aliquam

ν) animaduers. in Athen. p. 630.

ς) ad HOMERI Odyss. A. v. 225.

τ) lib. VIII. dispros. cap. 16.

μ) Lyssistr. v. 652. p. 556.

κ) p. 1415, edit. ALBERTI.

aliquam partem, id est, cibi aliquod genus, secum adtulerit, hanc, ad quam *collatio*, pecuniae nempe, sic enim hoc loco *συμβολή* interpretanda est, facta a conuiuio fuerit. Haec quum ita sint, facile iam erit perspicere, quid *δείπνον* graecorum *συναγωγίμων* fuerit, cuius veteres poetae aliquoties mentionem fecerunt. Ipse ATHENAEVS y) hanc quaestionem in medium adduxit, et ad ALEXIN ac ERHIPPIVM prouocauit, quorum ille in *φιλοκάλω*, hic in Geryone suo de hoc conuiuio genere cecinit. Putat vero ATHENAEVS, vt ex eius verbis haud obscure colligitur, in *δείπνω συναγωγίμω* adlatos esse cibos iam paratos, non, vt in aliis, pecuniam pro coquo, qui pararet. Prouocat enim non solum ad alium apud ALEXIN locum: *ἤξω, φέρεσσι συμβολὰς τοίνυν ἄμα, veniam, et tecum adducam simul symbolas*, sed etiam, ne quis forte per symbolas pecuniae partem intelligat, apud Archiuos, ait, *συμβολήν* etiam in *συμποισίαις*, in computationibus, vsu receptam fuisse, ad quas olim non vina, sed pecuniam ad cellas vinarias secum adtulerunt compotores.

HAEC de *ἑράνω*. Id quod ad hunc instruendum conferri a quouis conuiuia solebat, *συμβολή* dicebatur, siue de pecunia ad praeparandas epulas, siue de cibi genere, quod quisque adferret, pactum antea esset. EUSTATHIUS z) posterius *συμβολῆς* genus, quod in rebus cibariis positum fuit, in mente videtur habuisse, quum *τὰς ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγὰς* scriberet esse

**

περί-

y) *libr. VIII, cap. 16.*z) *ad Iliad. A. v, 225.*

περίφρασιν τῶν αἰ συμβολαί. Prioris vero generis, siue συμβολῆς num-
 mariae, DIPHILVS poeta apud ATHENAEVM a) fecit mentio-
 nem. Cuius verba etsi obscuritate laborare neque ab omni libra-
 riorum vitio immunia haud immerito visa sunt CASAVBONO b),
 hoc tamen luculenter declarant, solitos fuisse iuvenes cum coquo
 de eiusmodi conuiuio communi pacisci, eiusque adparatum ipsi
 numerata pecunia committere. Ac id quidem ex poeta haud ob-
 scure patere, ipse CASAVBONVS vidit, quum mentem poetae,
 quantum ex eius verbis certo cognoscere licet, per περίφρασιν
 hoc fere modo exprimere studuit: ait apud poetam coquus,
 si qui adolescentes, cupientes ex symbolis vna esse, coëant, et pecunia,
 vel annulo, vel alia qua re, loco pignoris in vas aliquod coniecta,
 eant deinde per forum et clamant: quis est, qui tenuem coenam para-
 re velit: ego istos clamare sino, neque iis operam meam loco. Quae
 omnia vteunque se haboant, ex iis, quae iam de συμβολαῖς dixi-
 mus, hoc est certissimum, et RVFINVM et CASSIANVM c) osci-
 tantia lapsos esse, quod a collatione siue ἀπὸ τῆς συμβολῆς symboli
 apostolici nomen deducendum esse, existimarunt. In mentem
 enim ipsis discrimen illud merito venire debebat, quod veteres
 graeci inter τὴν συμβολήν et τὸ σύμβολον fecerunt. Quod vt eo me-
 lius intelligatur, hoc potissimum tenendum est. Si conuiuium
 tale aere conferendo, sed nondum adhuc collato, adparandum erat,
 sole-

a) libr. VII. dipnos. cap. II. pag. 297.

b) animadu. in Athen. p. 520.

c) locis supra memoratis.

solebant illi, qui *συμβολὴν* conferre promiserant, ne promissis fides deesset, illi conuiuiae, cui epularum adparatus commissus fuerat, pignoris loco aliquid, imprimis vero anulum, dare. Id pignus, siue annulus esset, siue alia res quantiuis pretii, vocabatur *σύμβολον*, quod reddebatur, data *συμβολῇ d)*. *Σύμβολον* igitur pignus fuit *τῆς συμβολῆς* siue *collationis*, ad conuiuium adparandum praestandae, symbolum vero apostolicum non, vt Rufinus et Cassianus credunt, a *collatione* siue *ἀπὸ τῆς συμβολῆς*, sed a vocabulo *σύμβολον* nomen suum accepit.

HAEC boni ominis causa orationi praefatus sumus, quam d. xxv. iun. hora antemeridiana vndecima in templo academico habebit praenobilissimus ac doctissimus IOANNES CASPARVS GEORGIVS MARGGRAFFVS, *Ienensis*, reuerendi ministerii candidatus dignissimus. Demonstrabit vobis, OPTIMI CIVES,

*efficaciam supernaturalem doctrinarum, quas augustana
confessio defendit.*

Ad huius libri symbolici memoriam, in academia nostra sanctissime colendam, totum hoc sollemne sacrum ex instituto perillustri ac celeberrimi viri, liberi baronis NICOLAI CHRISTOPHORI de LYNCKER peragetur. Ad quam orationem audien-

d) videatur TAYBMANVS *not. ad Plaut. Athen. p. 224.*
p. 957. et CASAVEONVS *animadu. in*

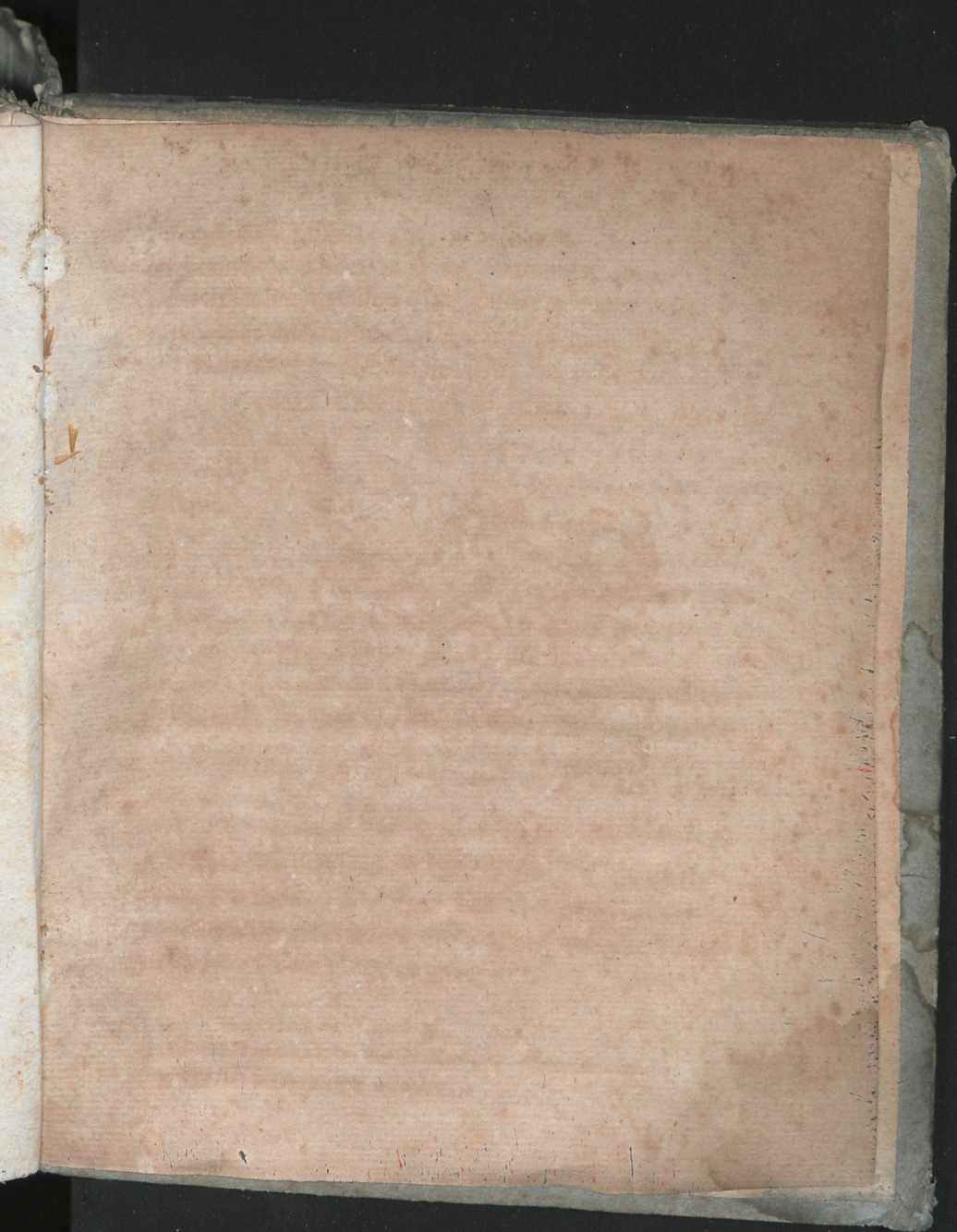

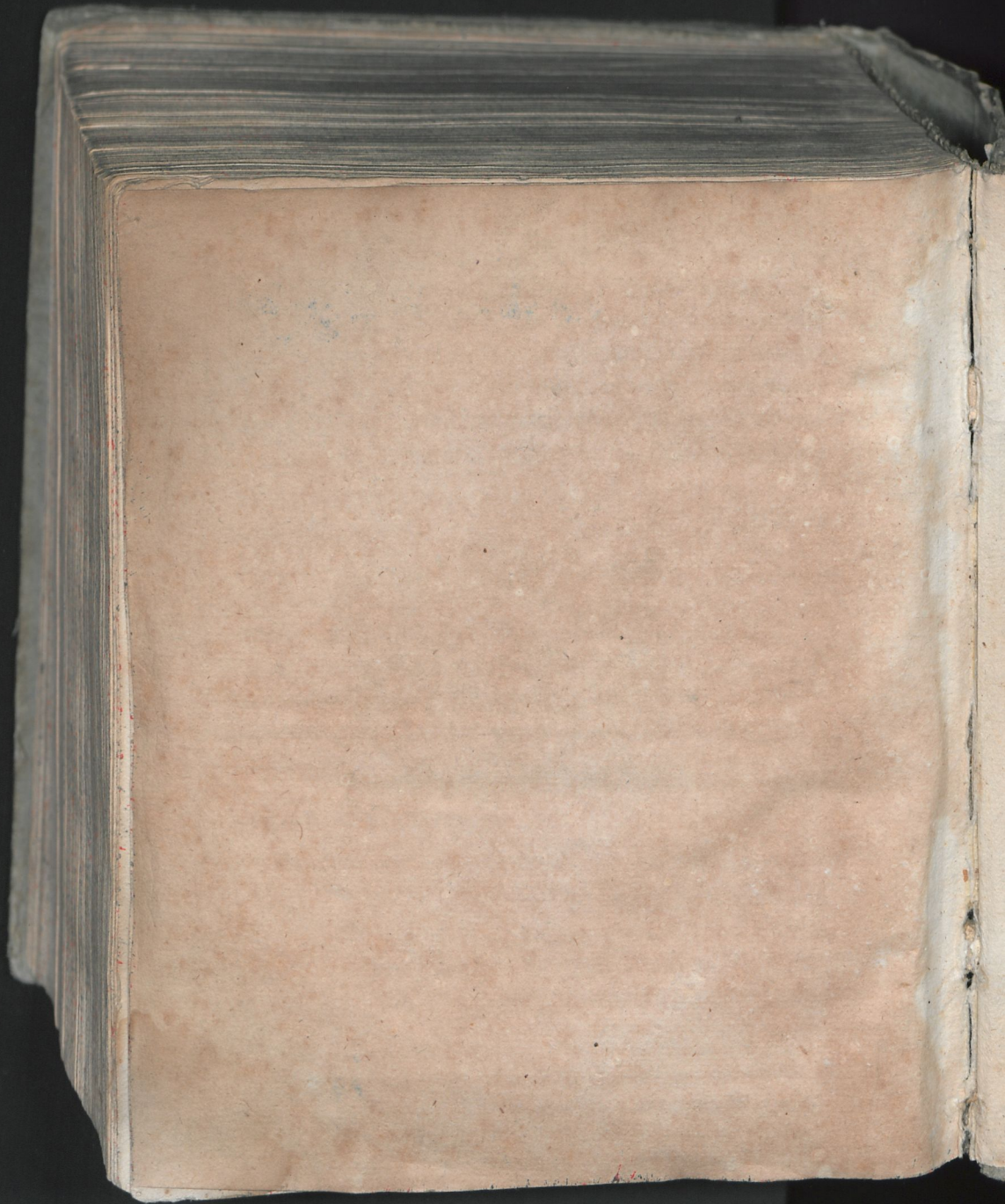
diendam vt magnificus academiae rector, illustrissimus sacri ro-
 mani imperii comes, venerandi patres et reliqui academiae hu-
 ius doctores, tum cuncti ciues litterati, nostrae omnium deliciae,
 ad tempus praestitutum se in templum academicum conferant
 et oratori nostro faueant, perquam officiose et humaniter
 rogo. P. P. d. xxiii. iun. anno dno m ccc lxxv.

Ukert. Bibl. 8/IX. 51.

Tb 4898

f

ULB Halle 3
003 507 459

56.

ND18

N.C.

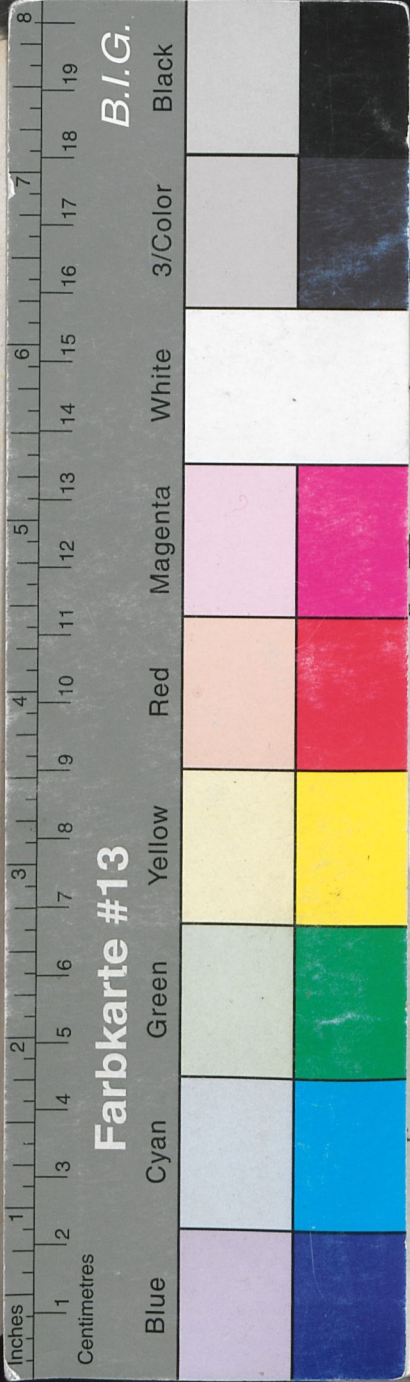
Phoy

29

R A T I O N E M
EX
V T O L Y N C K E R I A N O
C A D E M I A I E N E N S I
H A B E N D A M
I N D I C I T
E S T V S I M M A N . W A L C H I V S

IAE ET POES. PROF. PVBL. ORDIN. SOCIETATIS

LATINAE DIRECTOR

I E N A E
V I D V A E b. M A R G G R A F I L